

հետև իրեն կարելի պիտի չըլլար անձամբ այդ պարտքը կատարել, գրով կ'ընէր:

Այս գիրքին մէջ ինքզինքն կը հռչէ ձևաւորման և Յիսուսի Բրիտանիա նուազ Ժողովրդի տակ անուանք վարդապետ... որ կոչեցաւ վերահասուց մայրաքաղաքին Կեսարիոյ (Տաշեան, Զոյ, էջ 732):

Միայն կէտ մը կայ որ կ'արժէ լուսաբանել: Այս թուղթին համար ծանօթութեան մը մէջ ըստուած է թէ զգրեցաւ միայն քաղաքին նախկին ի թվականին Հայոց ՌԶԶ (= 1607) հոտի անոյ ի ծ եւ ըստ Հոռոմայեցոյն նոյնքան անոյ ի ծ, յառու շարաքու յիններորդ ժամու ի քաղաքին Կեսարիա, ի դուռն արդոյն Սարգիս Զօրապետին, ինչ որ սխալ պէտք է ըլլայ, վասնզի Գրիգոր վրդ. Կեսարացի 1607 Հոկտ. 25ին հիշէ Կ. Պոլիս էր, ինչպէս կը հաստատէ Դարանաղէի, (տե՛ս էջ, 124), անկարելի է որ 29 Նոյեմբ. բերի օրը Կեսարիա դարձած ըլլար կրկին:

Հաւանական է ընդօրինակութեան թըւաւորման համարիլ այս թուականը:

1607ին Գրիգոր Կեսարացի Կ. Պոլիս էր եւ հոն Նոյն իսկ պատրիարք զարձած անշուշտ, տեղացիներու ստիպումով:

Ինքն որ Կ. Պոլիս գացած էր միայն խաղաղութեան համար, իր վրայ կը պահէր Կեսարիոյ առաջնորդութիւնը, ուր ունէր օգնական մը կամ ժամանակին սովորութեան համաձայն աթոռակից մը, այսինքն մէկը՝ որ հաւասար իրաւունքով կը վարէր առաջնորդական պաշտօնը:

Այդ ժամանակին համար ասիկա անսովոր ձև մը չէր: Էջմիածնի կաթողիկոսը ունէր մէկէ աւելի աթոռակիցներ: Կիւիկիտ նմանապէս: Երուսաղէմ եւ Նոյն ձևով երբեմն կառավարուած էր: Կ. Պոլիս Նոյնպէս, եթէ ոչ Նոյն՝ գէթ անոր մօտ ձևեր ընդգրկած էր:

Գրիգոր վրդ. Կեսարացի ալ իր ծննդավայրէն բացակայութեան շրջանին համար այս գրութիւնը կիրարկած կը թուի, Մարտիրոս անուն եպիսկոպոս մը իրեն օգնական անունով, ինչպէս կը հասկցուի Շարականոյի մը յիշատակարանէն, որ կ'ընէ թէ ձանկ եղեալ կասարեցաւ սա ի մայրաքաղաք Կապադոկիայ, որ Կ Կեսարիայ Հայքն առաջին եւ միւս անունն որ Կ Մաշակ: Ընդ հոսկանաւ սուրբ Սարգիս եւ սուրբ Աստու-

ծածնի եւ այլ արդոց, որ սա կան ի օգնութիւն Բրիտանիոյ: Արդ գրեցաւ սա ձևաւոր անաւան գրի Յակոբ քաղաքապետի եւ ի թվականութեան վերում հայկազան տուարի ՌԶԶ (= 1608) մայիս անոյ ի Զ. առն էջ. ի եւ ի կարողիկոսութեան Սայ Տեսն Եպիսկոպոսի եւ յառաջնորդութեան քաղաքի քաջ եւ արի քաղաքապետի Գրիգոր վարդապետի եւ Մարտիրոս եպիսկոպոսին (Տաշեան, Մարտիրոս, էջ 525-526):

Ա. ԱԼՊՈՅԱՆԻԱՆ

(Շարունակելի)

(4)

Ս. ՅԱԿՈԲԻ ՆԵՐՍԷՆ

ԱՄՍՕՐԵԱՅ ԼՈՒՐԵՐ

● Ուր. 1 Մայիս. — Ս. Պատրիարք Հօր անցեց Կ. Պոլիս իր պարզ գոյնէն ուսուցչներէն Գ. Լօբէն Եւ Մարտիրոս:

● Շր. 2 Մայիս. — Ս. Պատրիարք մատուցուեցաւ ի Ս. Փրկիչ. հանգ. Տ. Մատթէոս եպ. Գայրզնէանի մահուան տարելիցին առթիւ. Տ. Սիոն վրդ. քարոզեց ձեռք տուեալ էր գիտել ըզխորհուրդս արքայութեան ընթացքով. իբր արքայութեան խորհուրդի գիտութիւն ներկայացուց Ստանուոյ ծանօթութեան իւղը, որ մարդկային ստիպմանն անուրիկ զգացումն է, եւ Բրիտանիա առաւելութեան եւ մարդկութեան շնորհաւորութիւնը, որ մարդկային բարոյականին հիմն է, եւ երկրակցուց թէ քրիստոնէին ամենէն կենդանի ձգտումը պէտք է լինի առաւելութեան գիտութեան այդ երկու տարբերութեան հոգեւոր հաստատութիւնը: Հ. Սիոն երեկոյին եւ բանախօսեց ժառանգաւորացի մէջ. Նիւրն էր ձայն-Նորաշէնքի՝ արքայական տիրապետութեան շրջանին:

● Գշ. 5 Մայիս. — Ս. Պատրիարք Հօր անցեց Զուգեղանիական ապահովագրական ընկերութեան մը Գահիրէի տնօրէնը, արտասահմանութեան արգելիքի մը ժառանգութեան մասին տեղեկութիւններ ազդու համար:

● Ուր. 8 Մայիս. — Ս. Պատրիարք Հօր անցեց Երեւան Երուսաղէմի եպիսկոպոսը եւ իր փոխարեգը:

● Կիր. 10 Մայիս. — Ս. իսկ Երեւան տունին առթիւ, Մայր Տաճարին մէջ քարոզեց Տ. Պարգե. վրդ. բնաբան ունենալով Ալլի ինչ քա-

լիցի պարծնիլ բայց միայն ի խաչն Տեսան մե-
րոյ... անաքիւսական խոսքը, բացատրեց խա-
չին խորհուրդը իբրն աղբիւր հաւատքի, քա-
ղաքեան և միսթաբուրեան:

● Դշ. 13 Մայիս. — Կէտօրէն վերջ, Նիսով-
պոլս վրտալի ներկիւրը ուխտաւորաբար այցելեց
ի Ս. Յակոբ, իր երկու զաւակներուն հետ: Ս.
Պատրիարքը եւ Միաբանութիւնը ընդունեցին
զինքն, և պարտաւարտաբար հատարեցաւ՝ ի
զոհացում իր քրիստոնէական բարեպաշտու-
թեան:

● Եշ. 14 Մայիս. — Ս. Պատրիարքը, ընկե-
րացեալներէն Սաադ Թարգման Տ. Հայրիկ վրդ. ի
և գիւսնապետ Գ. Նուրհանի, փոխ այցի գացին
Ներկիւսին, ի Քիւնկ Տէվրա:

● Եր. 16 Մայիս. — Դիւանապետ Գ. Նուր-
հան Յոպպէ գնաց, զատական գործով:

— Ներկիւսին, Ժառանգաւորացի մէջ բանա-
խօսեց Տ. Զգոն վրդ. Ինչո՞ք էր զՀայ-երու ա-
ղէմը՝ Խաչկարաց տիրապետութեան չըմտիննոյ:

● Կիր. 17 Մայիս. — Ս. Պատրարքը մա-
տուցանեցաւ ի Ս. Յարութիւն քարոզեց Տ. Սե-
մէթէ վրդ. ընտրանն էր շուրջ կարէր առ, որ ե-
րաց զոչ Կոստին, առնել զի և սա մի՞ մեղքի-
ն, բացատրեց թէ Աստուած միակ մեթոսով մը չէ
որ կը գործէ, այլ իր մեթոսները և մեթոսները
կը զարգացնէ ըստ պահանջելով պարագայից, և
ամէն անգամ նոր և աւելի պայծառ կերպով մը
կը յայտնէ իր փրկարար կամքը:

● Եշ. 21 Մայիս. (Համարարմում Տեսան). —
Ներկայ պարագայից բերմամբ, այս նաւիրական
տանը այս տարի կարելի չլինելով պաշտել իր
բուն պատմական տեղւոյն՝ Զիմենեաց լեռան
վրայ, հանգիստաւորուեցաւ Մայր Տաճարին մէջ.
քարոզեց Ս. Պատրիարքը. Համարարման հրաշ-
քին իրականութեան մէջ ցոյց տաւաւ մարդկա-
յին հոգիին բարձրացման և աշխուսցման խոր-
հրդանշանը. և, մատենաշինով աստուածային
փառքի այդ բարձունքին ստորոտի Գեթեման
նիկ ձորը, որ մեր Փրկչին հոգեկան տառապան-
քի հովիտը եղաւ, եղբակցաց թէ սուրբ վիշ-
տեղու ընդունաւ մարդը միայն կրնայ քարձա-
նալ հոգեպէս:

— Տ. Եղեշէ վրդ. Եգիպտոս մեկնեցաւ, Ժա-
ռանգաւորաց վարժարանի աշակերտներ ըն-
դունելու համար Ապա պիտի անցնի Սիւրիա:

● Եր. 23 Մայիս. — Ս. Պատրարքը, ըստ ա-
վորութեան, մատուցանեցաւ ի վերայ տանեաց
Ս. Համարարմում մատրան մէջ:

● Կիր. 24 Մայիս. — Ինչպէս երէկ իրկուսն՝
Վրեակամոսի պաշտամունքը, նոյնպէս, այս առա-
ւոտեան ժամերգութիւն և Ս. Պատրարք տեղի
ունեցան ի Ս. Հրեշտակապետ, Բ. Մաղկազարցի
տունին առթիւ, ի խորհուրդ Դ. Դաւոթ այն երե-
տակին, որ կը յիշուի Ս. Լուսաւորի վրտապի
աւանդութեան մէջ: Տ. Զգոն վրդ. քարոզեց,
զուգահիշելով ըրաւ երկրաւոր և երկնաւոր երու-
սաղէմներուն, ներկայացուց երուսաղէմական
բարեպաշտութեան և ուխտաւորութեան իմաս-
տը չին և նոր Խորայէնիւրու կրօնական կենե-
քին մէջ. և ցոյց տալով անոր արժէքը մասնա-
ւորաբար քրիստոնէական զգացման տեսակէ-
տով, բացատրեց Տնօրէնական վարչերու և յի-
շատակներու առթած ներշնչութիւն որբարար
ներգործութիւնը:

*
* *

— Պաղեստինի մէջ իբր վեց շաբաթներէ ի
վեր շարունակաւ գործադուլին հետեանքով
յառաջ եկած անտեսական դժուարութեանց մէջ
մեր կարօտեաններուն հարկ եղած ինքամբ մա-
տուցանելու համար, Ս. Աթոռոյ Տնօրէն Ժողո-
վը վաւերացուց ժողովրդային ձեռնարկութեամբ
կազմուած Նպատաւորալի Մարմին մը, որ հան-
գանկութիւն կը կատարէ և երկու շաբաթներէ
շուտաւ զօնաւորեան այդ գործին: Վանական
Վարչութիւնը իր կողմէ հարկաւոր բարոյական
և ներթափանց աշխուսթիւնը չի զանաւոր այս
ձեռնարկին:

*
* *

— Այս ամսուան մէջ Տնօրէն Ժողովը գումար-
ուեցաւ տանըմէկ անգամ, իսկ Միւր. Ընդհ.,
Ժողովը երկու անգամ: Ընդհանուր Ժողովոյ նիս-
տերուն մէջ Նկատի առնուեցաւ Տնօրէն Ժողո-
վին պատրաստուած 1936 Մայիս — 1937 Ապրիլի
ընդհ. պիւտնէն, իր բոլոր մասերով, և վաւե-
րացուցաւ ինչ ինչ փոփոխութիւններով: Շյ-
մական տարեմուտի առթիւ կատարուեցան նաեւ
պաշտօններու մասին տնօրէնութիւններ, Ըն-
տրուեցան, Տ. Պարգի վրդ.՝ Տեսուչ Ս. Յարութեան
Տաճարի. Տ. Խորէն վրդ.՝ Տեսուչ Ս. Աս-
տուածածնի և Ս. Փրկչի. Տ. Տրգատ վրդ.՝ Վե-
րահուիչ Մոմատան և Հանդերձատան. Տ. Միւն-
առն վրդ.՝ Մատակար. Տ. Աթոռն Արեղայ.՝ Զո-
նական Մատակարարականպետի. Երկնաւոր
Ապա Սրկ. Ինթոյեան՝ օգնական կաշտակաւ: